

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Н. КАРАЗІНА
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ

**ФЕНОМЕН ПОПУЛЯРНОСТІ ТА СПЕЦИФІКА
ФУНКЦІОНУВАННЯ TELEGRAM-КАНАЛІВ У РЕАЛІЯХ
ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ В УКРАЇНІ 2022–2023 рр.**

Кваліфікаційна робота
студентки 5 курсу
спеціальності 061 «Журналістика»
першого (бакалаврського) рівня
вищої освіти
Соломахи Ольги Валентинівни

Науковий керівник:
Цуріна Елеонора Олегівна,
кандидат наук із соціальних
комунікацій

Харків – 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1.1 Сутність та функції Telegram-каналів.....	5
1.2 Технічні можливості та особливості функціонування Telegram-каналів.....	7
1.3 Підходи до визначення популярності Telegram-каналів.....	11
Висновок до 1 розділу.....	13
РОЗДІЛ 2. ПОВНОМАСШТАБНА ВІЙНА В УКРАЇНІ 2022-2023 РР. ТА ЇЇ ВПЛИВ НА УКРАЇНСЬКЕ МЕДІА-СЕРЕДОВИЩЕ	14
2.1 Вплив російсько-української війни на українське медіа-середовище.....	14
2.2 Роль Telegram-каналів в умовах війни.....	15
Висновок до 2 розділу.....	19
РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛЯРНОСТІ ТА СПЕЦИФІКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ TELEGRAM-КАНАЛІВ	21
3.1 Результати та аналіз проведеного опитування про феномен популярності Telegram-каналів.....	21
3.2 Популярні Telegram-канали в Україні 2022–2023 рр.	35
Висновок до 3 розділу.....	38
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	45

ВСТУП

24 лютого 2022 року почалась повномасштабна війна в Україні, яка суттєво вплинула на життя кожного українця. Для людей як ніколи актуальною є потреба у оперативних новинах. У сучасному світі ми маємо безліч джерел інформації і одним з них є Telegram-канали.

Вивчення феномену популярності та специфіки функціонування Telegram-каналів в умовах повномасштабної війни в Україні 2022–2023 років є актуальним і важливим у зв'язку зі зростанням ролі цієї соціальної мережі у розповсюдженні інформації. Адже після повномасштабного вторгнення зацікавленість саме до новинних Telegram-каналів значно зросла.

Мета – виявити феномен популярності Telegram-каналів в Україні в умовах повномасштабної фази російсько-української війни.

З огляду на мету дослідження, доцільно виокремити такі **завдання**:

- визначити сутність та функції Telegram-каналів;
- розкрити технічні можливості й особливості функціонування Telegram-каналів;
- виокремити та систематизувати підходи до визначення популярності Telegram-каналів;
- відстежити вплив повномасштабної війни на українське медіасередовище;
- окреслити роль Telegram-каналів під час повномасштабної фази російсько-української війни;
- розробити та провести опитування людей для виокремлення вподобань читачів та ефектів, які спричинила повномасштабна війна на їх користування Telegram-каналами;
- виокремити популярні новинні Telegram-канали, в яких публікується інформація про війну в Україні.

Об'єкт – українські Telegram-канаи.

Предмет – феномен популярності Telegram-каналів в Україні в умовах повномасштабної війни 2022–2023 років.

Методи дослідження:

- метод аналізу
- метод класифікації
- метод опитування
- метод кількісного підрахунку

Проведене нами опитування 137 людей допоможе визначити фактори, що впливають на популярність Telegram-каналів серед користувачів, і окреслити очікування аудиторії щодо новинних каналів. Дослідження думок респондентів дає розуміння, на що саме звертають увагу користувачі, що є для них важливим під час підписки та чи фільтрують вони інформацію, отриману з даного джерела.

Результати нашого дослідження можуть сприяти виявленню феномену популярності Telegram-каналів та стати основою для створення нових каналів у Telegram з метою поширення достовірної та об'єктивної інформації серед населення, що розширить якісний інформаційний простір під час воєнних дій в Україні.

Структура роботи. Робота складається з вступу, трьох розділів, висновку, списку використаних джерел і десяти додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОПУЛЯРНОСТІ TELEGRAM-КАНАЛІВ

1.1 Сутність та функції Telegram-каналів

Telegram-канали – це особливий вид чатів в месенджері Telegram завдяки якому можливо детально без цензури ділитися будь-якою інформацією з підписниками. Власник каналу може публікувати текстові та медійні повідомлення, які будуть надсилатися автоматично всім, хто підписан на канал [1, с. 220].

Тобто це спеціальні чати, які дозволяють користувачам просто та швидко отримувати інформацію у режимі реального часу. Вони можуть охоплювати різні теми: від розваг і гумору до новин, політики чи науки.

Як зазначається на офіційному сайті Telegram: «... ідею створення каналів запропонували самі користувачі». Один із перших, хто висловив бажання мати можливість створювати канали для обміну інформацією, був засновник Telegram Павло Дуров.

Зараз Telegram-канали є дуже затребуваними серед користувачів соціальних мереж і використовуються для різних цілей. Завдяки великій кількості підписників, чати можуть бути ефективним інструментом впливу на громадську думку.

Дослідженням Telegram-каналів та їх впливом на суспільство України займаються багато науковців, в тому числі українських. Наприклад : Ніна Ніна Данилюк, Людмила Чернявська, Любомир Мисів.

У сучасному світі Telegram-канали стали вагомим елементом розвитку інформаційної культури та сприяють формуванню культурної свідомості суспільства [22, с. 225]. Крім того: Telegram-канали можуть об'єднувати людей і сприяти популяризації конкретних ідей.

Завдяки своїй багатофункціональності канали Telegram є зручним інструментом для досягнення різноманітних цілей, які можуть бути пов'язані з покращенням організації бізнесу, освіти, розваг, політики, науки тощо.

Загалом канали Telegram створені для обміну інформацією та взаємодії з оточуючими. Вони є ефективними засобами комунікації, які допомагають будь-якій людині отримати доступ до необхідної інформації та спілкуватися з іншими користувачами.

Функції Telegram-каналів:

1) **Комунікативна**

Telegram дозволяє з легкістю адміністраторам каналу спілкуватися зі своєю аудиторією. Канали можуть бути відкритими для публічних обговорень, де кожен може висловити свою думку та вступити в формат дискусії. Також адміни можуть самостійно відповідати на запитання та коментарі, що забезпечує активну взаємодію з підписниками та формує довіру до власника каналу.

2) **Інформаційна**

Поширення інформації – це одна з найголовніших функцій Telegram-каналів. Звісно, канали пропонують різний контент (в тому числі і розважальний), але після повномасштабного вторгнення людям все більше стає потреба в саме фактичному, інформаційному контенті.

3) **Культурно-просвітницька**

Цю роль виконують тематичні канали. Вони зазвичай мають меше підписників, але задовільняють інтереси читачів.

4) **Організаторська**

Telegram-канали, маючи вплив на людей та довіру своєї аудиторії, можуть організовувати зустрічі офлайн чи онлайн прямі ефіри, де люди будуть мати можливість побачити одне одного й обговорити цікаві теми.

5) **Рекламно-довідникова**

У Telegramі можливо здійснювати рекламу і наразі це часто застосовується власниками. Вони отримують за це кошти, а замовники реклами – нових підписників чи навіть клієнтів.

6) **Рекреативна**

Звісно, люди підписуються на Telegram-канали задля отримання інформації. Але незмінним буде те, що люди використовують ці канали, як спосіб для відпочинку та переключення думок з життєвих проблем на віртуальну реальність. Тобто Telegram-канали допомагають розважитись.

Отже, Telegram-канали мають значний вплив на сучасне суспільство. Вони забезпечують швидкий і зручний доступ до інформації, а також можуть сприяти підвищенню обізнаності в різних питаннях. А завдяки багатofункціональності Telegram-каналів використовувати їх дуже легко і зручно. Тому вони розширюють можливості користувачів від спілкування з друзями до об'єднання великої кількості аудиторії в одному чаті.

1.2. Технічні можливості та особливості функціонування Telegram-каналів

Як ми вже позначили, Telegram-канал – це один із інструментів Telegram, як соціальної мережі, через який автор каналу може доносити інформацію до користувачів. Для нашої роботи необхідно розглянути Telegram-канали з точки зору їхніх технічних можливостей і їхньої структури.

Telegram - канали можливо розглядати з двох сторін: зі сторони того, хто веде даний ресурс (автор/ власник) так і зі сторони читача. Таке розподілення дає можливість вивчити це онлайн-джерело з різних позицій.

Почнемо розглядати Telegram - канали з боку того, хто їх створює і є їхніми авторами. І перше, що хотілося б зазначити, що власником каналу може стати будь-який користувач Telegram, оскільки не існує певних обмежень щодо створення нового каналу.

Технічно це відбувається наступним чином. Процес технічного покрокового зображення пояснення процесу створення Telegram-каналу ми зафіксували в додатку А (малюнок 1).

Тобто, з початку, потрібно знайти першопочаткову «кнопку» для старту створювання Telegram-каналу, а далі соціальна мережа сама дає «підказки», які було покроково розглянуто на малюнку.

Отже, перший крок : потрібно натиснути на спеціальну позначку, яка дає можливість обрати створення нової групи, нового контакту чи (те, що нам потрібно) нового каналу.

Другий крок: необхідно обрати - створити саме «новий канал». Третій крок: на цьому кроці автору каналу надається можливість обрати як канал буде називатись і написати короткий опис того, про що буде цей канал чи будь-яку іншу важливу інформацію на погляд автора. Після чого сам Telegram пропонує прочитати короткий опис сутності телеграм-каналу та зробити останній крок в створенні, натиснувши «Створити канал.» (додаток А3)

Важливим моментом є те, що автор даного ресурсу має можливість обрати вид доступу до каналу : зробити публічний доступ чи навпаки створити приватний Telegram-канал). Це зображено на малюнках 3-4 (додаток А).

В першому варіанті, при публічності каналу, на етапі створення необхідно обрати веб-посилання, через яке користувачі зможуть знаходити канал і доєднуватись до нього.

А у випадку приватного каналу автоматично додається посилання, яким автор на свій розсуд може ділитись з користувачами. При цьому, даний вид Telegram-каналу є «схованим» від інших користувачів і його неможливо знайти в пошуку.

Далі розглянемо Telegram-канали з іншого боку, тобто подивимось на них «очима читача».

У випадку, якщо є публічний доступ до ресурсу, то пошук певного каналу відбувається шляхом прямого написання назви каналу в рядку пошуку. Див. малюнок 5 «пошук публічного телеграм-каналу» (додаток А).

У випадку, якщо ж Telegram-канал є приватним, то доєднання до нього можливе тільки по запрошувальному посиланню, яке надає сам автор.

Після оформлення підписки на певний канал будь-яким із розглянутих методів, даний чат з'являється в рядку всіх чатів певного користувача Telegram і виглядає як один із діалогів. Див. додаток А, малюнок 6 («Telegram-канал серед чатів»).

Після того, як ми розглянули шлях створення Telegram-каналів зі сторони автора, та способи, як першопочатково знайти канал безпосередньо в Telegram, переходимо до вивчення саме технічних можливостей даного ресурсу.

Інформація в Telegram-каналах подається у вигляді повідомлень, які надходять таким самим чином, як і в звичайних чатах цього додатку. Але надсилати їх може тільки автор, а не користувачі. Тобто читачі не можуть надсилати своє повідомлення у відповідь. (Але при цьому читач в певному випадку все одно може залишати свій фідбек. Ми розглянемо це в контексті інтерактивності даного ресурсу.).

Під час надсилання повідомлення автор може обрати, яким саме чином це зробити: звичайно надіслати інформацію, або ж є така функція як «надіслати без звуку» чи «надіслати пізніше». Див. малюнок 7 «варіанти надсилання повідомлень».

Також, автором каналу може регулюватись кількість і варіабельність різних медіафайлів, які Telegram дозволяє додавати до тексту . Це може бути:

- 1) фото;
- 2) відео;
- 3) голосові повідомлення ;
- 4) відео повідомлення.

Див. в додатку А, малюнок 8.

Також, можна прикріплювати різноманітні файли, додавати геопозицію (включаючи «маячок» на карті в реальному часі). І є можливість створювати

опитування та ділитись контактами. Ці функції ми зафіксували в додатку А, малюнок 9 («файли, розташування, опитування, контакти»).

Далі ми розглянули інтерактивність Telegram-каналів, що є важливою складовою цього додатку. Адже це дозволяє читачам взаємодіяти з наданою інформацією та з дозволу автора, залишати свій зворотній зв'язок. Ми розглянемо це більш ретельніше в розділі 1.3, адже цей фактор значно підвищує популярність Telegram-каналів, як джерел новин, бо користувачам є важливим і цікавим читати думки інших людей та мати можливість залишити свою думку.

Інтерактивність Telegram-каналів виражена двома головними способами:

- можливістю залишати коментарі, що є характерним не лише для каналів
- можливістю залишати реакції. Це більш новий та унікальний спосіб. Розглядаючи, це детальніше: реакція – це обраний користувачем смайл, який лишається як «вподобайка» на повідомленні. Як виглядає обрана реакція можливо подивитися у додатку А, малюнок 11. Слід зазначити, що автор каналу може сам регулювати кількість реакцій, які він хоче бачити в своєму каналі, а за бажанням, взагалі вимкнути їх.

Отже, ми вважаємо, що як коментарі, так і реакції є дуже важливим та дієвим способом комунікації між автором каналу та читачем, адже це дає розуміння, що саме подобається користувачам.

Таким чином, в розділі 1.2 ми розглянули існуючі технічні можливості та особливості функціонування Telegram-каналів та зафіксували це малюнками в додатку А.

1.3. Підходи до визначення популярності Telegram-каналів

Для нашого дослідження важливо визначити, як може вимірюватися популярність Telegram-каналів та що на неї впливає. Оскільки, розуміючи, які фактори впливають на це, можливо їх покращити та збільшити. Саме ці підходи допоможуть наблизитися до розуміння феномену популярності Telegram-каналів.

Нами були виокремлені наступні підходи :

- 1) кількість підписників каналу;
- 2) рівень взаємодії аудиторії з контентом;
- 3) частота публікацій;
- 4) аналіз відвідуваності;
- 5) статистика відкриття публікуємого контенту.

1) Кількість підписників каналу

Одним з підходів до визначення чи є канал популярним може ґрунтуватися на кількості підписників каналу. Нами було проведено опитування стосовно думок людей щодо популярності Telegram-каналів, у якому взяло участь 137 людей. Одним із питань було, чи звертають вони увагу на кількість підписників каналу перед тим, як підписатися. Результати нашого опитування показали, що 73% людей звертають увагу на цей показник перед тим, як самому підписатися.

Отже, цей фактор є важливою складовою успіху каналу, оскільки чим більша аудиторія у канала, тим більше можливостей отримати популярність серед інших користувачів.

Однак, це не може бути єдиним показником популярності каналу. Адже вузькопрофільні канали, орієнтовані на конкретних користувачів із певними інтересами, можуть бути менш популярними з точки зору кількості підписників, але водночас більш популярними серед цільової аудиторії, оскільки вміст каналу відповідає їхнім інтересам і потребам. У таких каналів може бути невелика кількість користувачів, але вони більш ефективні у взаємодії з аудиторією.

2) Рівень взаємодії аудиторії з контентом

Іншим підходом до популярності є саме рівень взаємодії аудиторії з контентом. Такий підхід до визначення популярності Telegram-каналу є точнішим, оскільки він відображає не лише кількість підписників, а й ступінь їх залученості. Наприклад, якщо на каналі 50 000 підписників, але лише 2% з них лайкають і коментують публікації, це буде ознакою низької активності й інтересу аудиторії.

3) Частота публікацій

Третім параметром є частота публікацій. Це демонструє рівень активності власника каналу та його здатність регулярно створювати та публікувати контент. Чим частіше автор каналу буде робити публікації, тим більше уваги він буде привертати і тим більше вірогідність, що цей матеріал буде більш розповсюджуватися серед аудиторії.

Канали, які публікують контент дуже рідко, автоматично втрачають зацікавленість читача та актуальність серед інших. Частіше за все люди відписуються від каналів та вже ніколи не повертаються, бо їм не потрібен канал без регулярних постів.

4) Аналіз відвідуваності

Іншим критерієм є аналіз відвідуваності. Цей показник демонструє автору наскільки користувачі зацікавлені в каналі та як часто його відвідують.

5) Статистика відкриття публікуємого контенту

Даний аспект дозволяє побачити, який контент найбільш популярний і яку аудиторію приваблює канал. Зрозумівши свою цільову аудиторію, створювати контент буде набагато простіше, а публікації будуть більш затребуваними.

Отже, розглянути критерії підходу до популярності Telegram-каналів є корисним для оптимізації їх роботи, залучення нових підписників та підвищення рейтингу Telegram-каналу серед читачів. І завдяки розумінню

всіх параметрів, які ми розглянули в цьому розділі, можливо досягти більшої ефективності.

Висновки до Розділу 1

Отже, у першому розділі були проаналізовані функції Telegram-каналів і визначена їх роль у сучасному світі. Також ми розібрали технічні можливості й особливості роботи Telegram-каналів щодо механізмів розповсюдження інформації. Була також розглянута інтерактивність каналів. І все це було продемонстровано в додатку А (малюнки 1-11). Також ми виокремили та систематизували параметри підходів до популярності Telegram-каналів.

Таким чином, цей розділ розкрив теоретичні аспекти вивчення популярності Telegram-каналів і дав детальне розуміння їх сутності та функцій.

РОЗДІЛ 2. ПОВНОМАСШТАБНА ВІЙНА В УКРАЇНІ 2022-2023 РР. ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МЕДІА-СЕРЕДОВИЩЕ

2.1. Вплив російсько-української війни на українське медіа-середовище

Російсько-українська війна розпочалась ще в 2014 року, але 24 лютого 2022 року вона набула глобальних масштабів.

Одна з відомих українських військових, під позивним Стасік – Анастасія Шевченко – у коментарі «The Village Україна» сказала : «події після 24-го лютого минулого року називаються винятково, як «повномасштабна фаза» [29].

Зараз триває жорстока битва і як сказала відома українська журналістка Севгіль Мусаєва : «У найкривавішій війні в Європі в цьому столітті Україна бореться за своє майбутнє та право існувати».

На відміну від попередніх війн, коли медіа простір був не настільки розвинутий, в наш час медіа займають невід'ємну частину в житті кожного. І зараз люди гостро потребують максимальної кількості інформації щодо військових дій, постійно живучи в напруженні та очікуванні новин. Тому важливість в саме оперативній інформації про військові дії значно зросла. Війна підкреслила важливість ЗМІ як незамінного джерела інформації та спілкування з громадськістю. Адже війна – це не тільки про зброю та солдатів, а і про інформаційний простір.

Керівниця відділу моніторингу свободи слова «Інститу масової інформації» Катерина Дячук прокоментувала стан українських медіа після 24 лютого 2022 року: «На жаль, статистика невтішна – з початку повномасштабного вторгнення 233 медіа припинили роботу через війну росії проти України. Насамперед, закривалися ті медіа, які потрапили під окупацію, і там, де були активні бойові дії. Але ця участь не оминула і тих хто знаходився в глибокому тилу. Причиною тому – економічний колапс.

Після початку повномасштабної війни медіа зіткнулись також з тотальною інформаційною закритістю. Інформація, що подавалась в маси була ретельно перевірена та відфільтрована» [11].

Отже, медіа-середовище зазнає значних змін під час воєнних дій не тільки через окупацію та постійне бомбардування, а і через ретельну фільтрацію інформації.

Основними інструментами поширення новин під час війни є телебачення, радіо, газети, журнали та інтернет-видання. Однак умови війни змінюють затребуваність різних засобів: одні відходять на другий план чи навіть взагалі втрачають попит, а інші стають надзвичайно популярними. Зокрема, телебачення, радіо та інтернет-видання стали основним джерелом інформації під час війни через їхню здатність швидко поширювати новини, на відміну від друкованих видань, які мають обмежені можливості не тільки в часі, а і в матеріалах, яких може взагалі не бути через бомбардування.

Війна також змінює типи контенту, який споживають користувачі. У таких умовах новини стають основною темою медіадискусій, що призводить до зростання популярності новинних порталів і спеціалізованих військових інтернет-видань. У той час, як попит на розважальний контент знижується чи зовсім зникає.

Також під час повномасштабної війни великої популярності набирають саме віртуальні медіа. Бо це доступно, швидко та дуже часто взагалі без цензури. Наразі люди все частіше почали обирати онлайн-медіа, зокрема :соціальні мережі для здобуття інформації.

Отже, війна вносить великі корективи в медіаринок України.

2.2. Роль Telegram-каналів у медіа-середовищі в умовах війни

З початком повномасштабного вторгнення у лютому 2022 року відбувся стрімкий розвиток соціальних мереж та месенджерів, як плацдарму для створення і розповсюдження новин. Telegram став одним із найпопулярніших інструментів для ведення боротьби на інформаційному

фронті. Адже Telegram-канали надають швидку інформацію про події по всій країні.

Чати в Telegram зазвичай не підлягають контролю над оприлюдненою інформацією, оскільки це приватний медіа-ресурс, який може створити хто завгодно. Тому автори каналів можуть самостійно публікувати інформацію на їхній розсуд без жодних обмежень.

Користувачів приваблює, що Telegram-канали, якщо вони не від офіційних ЗМІ, часто ніхто не контролює. Адже урядові ЗМІ часто піддаються політичному впливу та цензурі і тому змушені публікувати лише обмежену частину інформації.

У розділі 1.1 ми проаналізували загальні функції Telegram-каналів, але з 2022 року спостерігається стрімкий зріст інформаційної функції. Адже в умовах повномасштабної війни перше і найголовніше для людей - це отримання інформації і Telegram-канали гарно справляються з її розповсюдженням. Вони оперативно та чітко поширюють інформацію про військові дії. Це допомагає забезпечити розуміння обставин та дає змогу мирному населенню планувати свої дії та знати, що відбувається в місті, де знаходяться їх близькі.

Отже, Telegram-канали відіграють важливу роль у взаємодії з громадськістю. Оскільки вони детально висвітлюють актуальні новини, піднімають хвилюючі теми, поширюють корисну інформацію щодо захисту (наприклад : яке укриття є більш безпечним, як захистити себе від хімічної зброї, тощо).

Також після 22 лютого 2022 року з'явилась взагалі нова функція Telegram-каналів. Нова, але не менш потрібна функція – попереджувальна. Після того, як росія почала бомбити всі міста України, виникла гостра потреба в попередженні людей о небезпеці. Хоч інколи Telegram-канали не встигають вчасно сповіщати людей, але можемо припустити, що вони сприяють збереженню багатої кількості життів. Наприклад: такі Telegram-канали, як: «Повітряна тривога», «Повітряна тривога де ракета», «Тривога

Київ» та інші канали такого плану попереджують та дають знак, що потрібно йти в укриття, бо починається чи вже почався обстріл.

Ще однією необхідною функцією Telegram-каналів стало те, що він наразі може бути платформою для надання психологічної допомоги потребуючим. Зараз існує велика кількість спеціалізованих психологічних проєктів, які мають на меті допомогти українцям після пережитого від повномасштабного вторгнення і саме Telegram є зручним місцем, де можуть проходити психологічні консультації: як в текстовому режимі (якщо, наприклад, люди живуть під окупацією і не мають доступу до стабільного інтернету) або ж, в більш звичному для психологічних сесій форматі - відеодзвінки. Це все доступно та легко робити в чатах Telegram. І це дійсно грає важливу роль і можемо припустити, що це допомагає значній кількості українців в умовах російсько-української війни.

Також після 22го лютого 2022 року почали розвиватися Telegram-канали з порадами. Канали такого плану надають рекомендації щодо поведінки в незвичайних ситуаціях (під час бомбардування, пожежі, евакуації, у випадку кровотечі), тобто те, що необхідно знати під час війни. Наприклад: рекомендації, як захистити свій дім від можливих уламків, як краще заклеювати вікна, коли запасатися водою та їжею та багато всього іншого. Отже, Telegram-канали публікують поради, які можуть допомогти врятувати власне життя та потурбуватися про безпеку рідних.

Також Telegram продовжує бути популярним застосунком для взаємодії з людьми та нести в собі функцію комунікації між, наприклад, раніше незнайомими між собою українцями в різних країнах. Багато людей були вимушені опинитись в чужих країнах, і для адаптації в новому середовищі, саме Telegram, з безліччю чатів «українці в *назва країни та міста*» (наприклад : «Українці в Ютрехті, Нідерланди») допомагає знайти підтримку та комфортний соціум в незнайомих країнах. Telegram пропонує це зробити швидко і зручно, тому саме йому часто надають перевагу під час повномасштабної війни для пошуку «своїх» серед «чужих».

Також під час повномасштабного вторгнення Telegram-канали стали вдалим інструментом для поширення різних зборів для ЗСУ та всіх постраждалих від війни. Канали в Telegram заохочують людей приймати участь в донатах. І майже після кожного збору вони викладають звіти, де показують, що саме придбали на отримані гроші (частіше за все оприлюднюється: скільки коштів зібрали, що вдалось придбати для військових та в який куточок країни це поїхало).

У цілому Telegram-канали мають важливу роль у медіа-середовищі в умовах війни, оскільки вони забезпечують швидкий та доступний доступ до інформації, допомагають координувати благодійну допомогу та надають можливість читачам бути в курсі подій навіть за межами країни. Більше того, Telegram-канали дозволяють дізнаватися більш детально про те, що відбувається на передовій через відсутність цензури.

За останні півтора року було проведено декілька опитувань щодо Telegram, виконаних Київським міжнародним інститутом соціології та випущено кілька досліджень Українським інститутом медіа та комунікацій під керівництвом заслуженої журналістки України, кандидатки філологічних наук; членкині ради з питань свободи слова та захисту журналістів - Діани Дуцик. Такі інтернет видання, як «Детектор медіа», «ZMINA», «Marketer» неодноразово вже згадували Telegram у статтях. Соціологічні опитування серед людей щодо цього месенджера не покидають лідируючих позицій. Проводяться дослідження, аналізуються дані, створюється статистика і робляться висновки, в чому ж таки секрет успіху цього месенджера.

В даній дипломній роботі ми проаналізували декілька досліджень і статей стосовно розвитку Telegram саме, як неофіційного засобу масової інформації.

Дослідження «Як функціонують та завойовують аудиторію неінституціоналізовані новинні Telegram-канали українського сегменту» було проведено Київським міжнародним інститутом соціології (KMIC) на замовлення громадської організації «Український інститут медіа та

комунікації» (УІМК) з 21 листопада до 29 грудня 2022 року методом телефонних інтерв'ю з використанням комп'ютера. Головним керівником даного дослідження була директорка УІМК - Діана Дуцик.

Щодо результатів дослідження Діана Дуцик зазначає: «Безперечно, усі ці місяці багатьом людям доводилося постійно переміщатися, вони знаходилися в непростих умовах, коли дивитися телебачення чи читати газети не було ні можливості, ні сил. Тому виграв той, хто надав людям зручний інструмент, який може бути завжди з ними в телефоні, він нічого не коштує, і новини там оновлюються дуже швидко. Жодне традиційне медіа не змогло запропонувати такої опції».

Іншим дослідженням Telegram є стаття Володимира Скрипіна. Журналіст відомого в Україні онлайн-ресурсу присвяченого it – “ІТС” 17.06.2022 випустив статтю, темою якою була «Феномен телеграму з початку війни», у якому він розповів: « Час користування месенджером збільшилося у 8 разів. У своєму дослідженні він опирався на дані опитування Kantar SMeter (українського філіалу компанії з питань даних, інсайтів і консалтингу). Найактивнішу фазу користування телеграм тримав в період з 28 лютого по 6 березня 2022 р. Феномен популярності застосунку у зручності».

Цитуючи головного методолога Kantar: «Цей кейс яскраво показує приклад того, яку важливу роль відіграють сучасні технології у підтримці інтеграції суспільства».

Висновок до Розділу 2

Даний розділ було присвячено розгляду впливу повномасштабної війни в Україні на медіа середовище. Була досліджена роль Telegram-каналів у російсько-українській війни та їх вплив на поширення інформації. Також ми проаналізували дослідження, які розглядали Telegram в умовах 2022-2023 роках.

Загалом у розділі зазначається, що війна має значний вплив на медійне середовище, змінюючи звичні форми поширення інформації та вимагаючи нових функцій та підходів. Отже, канали Telegram допомагають забезпечити доступ до інформації попри цензуру та територіального знаходження від місця подій. Адже їх читають в режимі онлайн з різних країн світу.

РОЗДІЛ 3. ДОСЛІДЖЕННЯ ФЕНОМЕНУ ПОПУЛЯРНОСТІ ТА СПЕЦИФІКИ ФУНКЦІОНУВАННЯ TELEGRAM-КАНАЛІВ

3.1. Результати та аналіз проведеного опитування про феномен популярності Telegram-каналів

Задля досягнення мети нашої дипломної роботи ми провели опитування: на тему: «Дослідження феномену популярності Telegram-каналів». Для збору даних було обрано саме формат опитування через гугл-форму, бо це зручний спосіб для людей. По-перше, це було анонімно і респонденти не соромились висловлювати свою реальну думку. По-друге, завдяки онлайн формату, люди могли обрати зручний час для проходження опитування та не поспішаючи, зконцентровано пройти його.

Метою опитування було: зібрати дані про думки людей стосовно феномену популярності Telegram-каналів; зрозуміти, що для них є важливим при виборі Telegram-каналу ; зробити статистику та кількісний підрахунок на скільки люди довіряють новинним каналам та як вони перевіряють інформацію; відслідкувати чи стали люди читати канали частіше після 24.02.2022.

Було запропоновано 17 питань (три з яких відкритого типу):

- 1) Оберіть свою статтю
- 2) Скільки вам років?
- 3) Де в першу чергу дізнаєтесь новини?
- 4) На скільки приблизно новинних Telegram-каналів ви зараз підписані?
- 5) Чи стали ви читати більше Telegram-каналів після 24.02.2022р.?
- 6) На скільки нових Telegram-каналів ви підписались після 24.02.2022р.?
- 7) Як часто ви читали новинні Telegram-канали до 24 лютого 2022року?

8) Як часто ви читали новинні Telegram-канали в перші три місяці повномасштабного вторгнення?

9) Як часто ви читаєте новинні Telegram-канали ЗАРАЗ?

10.) Який Telegram-канал ви читаєте найчастіше? Чому?

11.) Чи довіряєте ви новинам з Telegram-каналів?

12.) Як ви фільтруєте інформацію про війну в Україні, яка подається в Telegram-каналах?

13.) Чи звертаєте ви увагу на кількість підписників каналу?

14.) Який формат новин в Telegram-каналах вам подобається найбільше?

15.) Для вас важливо знати, хто засновник Telegram-каналу та хто публікує для вас новини?

16.) Що для вас важливо при виборі Telegram-каналу?

17.) Ваші думки стосовно феномену популярності Telegram-каналів. Чому вони стають популярними?

В опитуванні взяли участь 137 людей, з яких : 59,9% – жінки та 40,1% – чоловіки. Ми запрошували до участі людей різного віку. Адже, досліджуючи думки різновікової аудиторії, ми прагнули отримати більш детальніші результати.

Більшості опитуваних нами людей (46,7%) – 21 до 25 років; 19,7% – 26-35 років; 16,8% – 15-20 років; 12,4% – 36-45 років і решта (4,4%) – від 46 років.

За результатами нашого дослідження найбільша кількість опитуваних (а саме – 78,8%) в першу чергу дізнаються новини саме з Telegram. На другому місці за відповідями був – Instagram (9,5%). Решта опитуваних вказали, що вони отримують інформацію від знайомих, з телебачення, Facebook , радіо, друкованих видань тощо.

Це підтверджує актуальність нашого дослідження та дійсну популярність Telegram-каналів. Адже кількість людей, яка дізнається свіжі

новини саме з Telegram майже в 4 рази перевищує кількість ,обравших інші ресурси.

На питання «На скільки приблизно новинних Telegram-каналів ви зараз підписані?» більшість (33,6%) відповіли, що вони зараз підписані на 1– 5 Telegram-каналів; 29,2% – на більш ніж 10 каналів і майже така сама кількість людей (27,7%) – підписані на 5 – 10 каналів. Решта підписані на один Telegram-канал чи взагалі не пам'ятають точної кількості.

На перший погляд, здається, що більша частина людей підписана від 1 до 5 каналів. Але якщо проаналізувати та скласти відсотки людей, які підписані більше ніж на 5 каналів, то більше половини респондентів (56,9 %) все ж таки підписана на більше ніж п'ять Telegram-каналів. Це вказує на зацікавленість людей до контенту в Telegram .

Наступним питанням ми хотіли відслідити чи вплинуло повномасштабне вторгнення на збільшення проведеного часу українців в Telegram. На питання «Чи стали ви читати більше Telegram-каналів після 24.02.2022р.? » ми отримали статистику, яка демонструє, що 89,8% почали більше проводити часу за читанням Telegram-каналів та лише 10,2% респондентів відповіли,що повномасштабне вторгнення на них у цьому плані не вплинуло.

Уточненням до попереднього було питання : «На скільки новинних Telegram-каналів ви підписалися після 24.02.2022р.?» На 1– 5 каналів після повномасштабного вторгнення підписались 38,7%. Від 5–10 каналів підписались 24,1% респондентів. Більше ніж на 10 новинних чатів підписалась теж значна кількість людей (30,7%). Решта (6,5%) не пам'ятають.

Отже, показник підписки на новинні Telegram-канали значно зріс після 24.02.2022 року. Це вказує, що потрібність в оперативній, постійно оновлюваній інформації велика, адже 93,5% респондентів почали підписуватись на нові Telegram-канали після початку повномасштабного вторгнення.

Але люди були підписані на Telegram-канали і до аналізованого періоду, отже метою наступного блоку питань було дослідити, як змінилася частота читання Telegram-каналів.

В результаті ми виявили, що 47,4% людей до 24.02.2022 року читали Telegram-канали дуже рідко, але 21,9% респондентів читали новинні канали щодня і трошки менше (19,7%) читали новини в Telegram декілька разів на тиждень. Решта (10,9%) не пам'ятають.

Отже, більшість людей до 24.02.2022 року читали Telegram-канали дуже рідко. Але після 24 лютого ситуація різко змінилась.

У перші три місяці повномасштабної фази війни майже всі респонденти (92,7%) читали новинні Telegram-канали щодня. Решта читала декілька разів на тиждень, дуже рідко чи вже не пам'ятає.

Таким чином, після лютого 2022 року протягом трьох місяців люди читали новинні канали щодня, що значно відрізняється від ситуації до.

Після початку повномасштабної фази війни на даний момент (2023 рік) пройшло вже більше року, тому для розуміння повної ситуації та більш ретельного аналізу ми запитали респондентів, як часто вони читають новинні Telegram-канали зараз.

Проаналізувавши, з'ясувалось, що зацікавленість в новинних каналах знизилась лише на 1,4%. Адже 63,5% респондентів досі читають Telegram-канали щодня; значно менше (28,5%) –декілька разів на тиждень. І решта читають дуже рідко чи не пам'ятають.

Отже, актуальність Telegram-каналів зросла саме після початку повномасштабного вторгнення, але зараз вони теж є популярними, бо більше половини опитуваних досі читають новинні канали щодня.

Наступним питанням нашого дослідження було відкрите питання, де респонденти могли висловити свою думку.

Для нашого аналізу нам потрібно було з'ясувати, який саме Telegram-канал люди читають найчастіше і чому.

З 137 респондентів майже половина (63 людини) відповіли на це питання. Отже, проаналізувавши всі відповіді, нами були отримані такі дані : шістнадцять людей зазначили, що читають канал «Лачен пише» , вісім – «STERNENKO»; семеро – «Труха Україна». Чотири людини у відповіді згадали канал «Х***вий Харків» і така ж сама кількість виокремила канал «Харьков life». Три респонденти читають найчастіше канал «Інсайдер UA». По два голоси отримали : «СУСПІЛЬНЕ НОВИНИ», «ТСН новини», «Вертикаль», «Всебачуще око», «TLK News».

По одному разу були вказані наступні канали : «Zelenskiy/Official», «Дмитрий Гордон», «Харків 1654», « Адвокат права», «Телебачення Торонто», «Свідомі», «єРадар», « 3-тя окрема штурмова бригада», «Український наступ», «Новинач», «Детектор медіа», «ТипичнОЕ ХТЗ_Харьков».

З 63 відповідей тільки одна людина написала, що не може згадати жодного Telegram-каналу, який читає найчастіше. А решта не відповіли на це питання.

Отже, серед опитаних нами людей найпопулярнішим каналом став «Лачен пише». На другому місці за кількістю відповідей – канал «STERNENKO» і після нього – канал «Труха Україна».

Ми розглянемо ці канали ретельніше в розділі 3.2.

Наступним блоком питань ми досліджували чи довіряють люди інформації з Telegram-каналів і чи перевіряють новини отримані звідти. Адже у сучасному світі, тим паче у соціальних мережах, наразі дуже багато фейкової інформації.

На питання, чи довіряють люди новинам з Telegram-каналів , статистика нашого дослідження показує, що більшість респондентів (84,7%) все ж таки довіряють новинним каналам, але 15,3% – не мають довіри.

На питання «Як ви фільтруєте інформацію про війну в Україні, яка подається в Telegram-каналах?» 68,7% респондентів відповіли, що вони перевіряють інформацію шляхом переглядання різних Telegram-каналів; але

14,2% відповіли, що вони взагалі ніяк не перевіряють та повністю довіряють каналам.

Решта написали свої варіанти:

- «перевіряю в Google»;
- «аналізую, порівнюю, перевіряю»;
- «запитую в тих, хто точно знає»;
- «читаю лише канал президента, йому довіряю»;
- «довіряю тільки офіційним Telegram-каналам»;
- «використовую мозок»;
- «порівнюю подану інформацію в різних джерелах»;
- «перевіряю в місцевих Telegram каналах, наприклад каналі про Київ»;
- «аналізую ситуацію самостійно»;
- «відношусь до усього скептично»;
- «нікому не вірю».

Таким чином, 14,2% взагалі не перевіряють інформацію, але більшість все ж таки звертаються до інших джерел, щоб подивитися новини та переконатися в правдивості фактів. Важливо зазначити, що частина з тих, хто все ж таки перевіряє інформацію перевіряють її також у Telegram, не використовуючи інші джерела.

Ми вважаємо, що на точність, об'єктивність та правдивість інформації впливає безпосередньо власник каналу. Адже засновник та його команда на пряму публікує контент і відповідає за ретельний та якісний відбір новин. Тому наступним питанням ми намагалися з'ясувати чи розуміють це люди та чи важливо для них знати, хто засновник Telegram-каналу та хто публікує для них новини.

Майже половина людей (42,6%) респондентів відповіли, що для них це дійсно важливо, але для більшості це не суттєво. Для 31,6% людей взагалі не має значення, хто засновник каналу, а їм важливий тільки контент, який публікується. І майже чверть серед опитуваних людей (25,7%) ніколи не замислювались над цим питанням.

Отже, для більшості опитуваних людей взагалі не важливо, хто є власником, що свідчить, що це не є фактором популярності каналу. Адже для людей набагато важливіший контент, чим хто стоїть за його створенням.

Цим питанням ми вже почали досліджувати підходи до популярності, які ми обговорювали у розділі 1.3. І наступним питанням ми прагнули дослідити на скільки важливою є кількість підписників каналу, яка була розглянута в розділі про підходи популярності. Адже цей підхід є одним з найпоказовіших пунктів.

Проаналізувавши відповіді людей, чи звертають вони увагу на кількість підписників каналу, ми отримали наступну статистику: для більшості респондентів (76,6%) кількість підписників каналу є важливим фактором, а для майже чверті людей (23,4%) це не є суттєво, вони навіть не звертають на це увагу.

Наступним етапом дослідження було встановлення формату новин в Telegram-каналах, який найбільше подобається аудиторії. Вподобанням більшості респондентів (73,7%) виявився саме стислий формат новин, тобто формат фактів, без зайвих деталей і для 26,3% опитуваних людей все ж таки є потреба в більшій кількості подробиць і більш розгорнутому форматі.

Отже, читачів приваблює не тільки оперативність наданої інформації, а ще і стислість. Це є цікавим фактом і допоможе для більшого розуміння феномену популярності Telegram-каналів.

Наступні два питання були відкритими. Через те що опитування було анонімним, респонденти не соромились та відповідали без ніяких рамок та обмежень.

Одним з питань було «Що для вас важливо при виборі Telegram-каналу?». Завдяки цьому питанню ми прагнули виокремити підходи до визначення феномену популярності, які ми розглядали в підрозділі 1.3.

Проаналізувавши відповіді, що написали люди, ми отримали такі результати, що при виборі Telegram-каналу для людей є важливим:

1) Об'єктивність інформації

Для читачів є важливим, щоб інформація, яка публікується у Telegram-каналах була об'єктивною, без прикрас та нав'язувань певної думки. Щоб автор, подаючи новини, відображав їх по фактам, без перебільшень чи применшень. Люди хочуть робити висновки самостійно. Цитуємо респондентів : «для мене важливо, щоб новини були такими як є, без "рожевих окулярів"», «важливо, аби інформація подавалася більш-менш неупереджено, об'єктивно, щоб автор не поширював пропаганду та не маніпулював думкою своїх читачів», «хотілося б більш нейтральної подачі новин».

2) Правдивість інформації, відсутність фейків

Важливим фактором підписки на канал є – правдивість інформації. Люди хочуть бути впевненими в новинах, які вони читають. Помічаючи фейки, читачі починають відписуватись чи навіть блокувати такі Telegram-канали, щоб ненароком більше на них не потрапити. Респонденти писали : «хочеться довіряти телеграм каналу, тому найважливішим для мене є правдивість новин, які публікуються»; «я ціную відсутність фейків та достовірність інформації»; «якщо помічаю хоч один фейк, одразу блокую. Правда – це головне!».

3) Хто є засновником каналу

В нашому опитуванні ми вже визначили, що для 42,6% важливо знати хто є засновником каналу. Тож в цьому відкритому питанні респонденти тільки підтвердили вже зазначене. Цитуємо: «потрібне розуміння хто модерує канал. Щодо новин зокрема намагаюсь обирати канали певних офіційних структур чи публічних осіб, іншим не довіряю», «важливо хто засновник каналу, не підписуюсь, якщо не знаю хто автор», «завжди гуглю автора каналу перед підпискою», «важливо, щоб людина була підтверджена».

4) Мова, якою публікується контент

Після початку повномасштабного вторгнення у 2022 році гостро встало мовне питання. Тому для респондентів, як ніколи, важлива саме

мова, якою ведеться канал. Цитуємо : «телеграм канал має бути тільки державною мовою, на інші не підписуюсь»; «для мене важливим є україномовний контент»; «мова, мова, ще раз мова».

5) Кількість підписників

Не менш важливим параметром для читачів є кількість підписників. Цікаво було розглянути цей фактор саме в практичному полі, адже у підрозділі 1.3. ми вже теоретично підкреслили, що кількість підписників є одним з підходів до популярності Telegram-каналів. Отже, багато респондентів вказували, що перед тим, як підписатися вони звертають увагу на кількість підписників. Чим більше читачів на каналі, тим більша довіра формується. Цитуємо: «важлива кількість підписників, бо як я можу довіряти, якщо на каналі всього 10 фоловерів, це ж смішно», «ПІДПИСНИКИ!!!», «коли підписок на канал більше ніж мільйон, завжди підписуюсь, там повинно бути цікаво», «Кількість підписників, адже за нею можна дізнатися рейтинг довіри (чим більше підписників, тим більша довіра)».

6) Актуальність постів та час останньої публікації

За відповідями наших респондентів наступним важливим фактором є актуальність висвітлюваних подій. Читачі хочуть, щоб новини були своєчасними. І також люди підкреслили, що вони звертають увагу на час останньої публікації. Це допомагає зрозуміти, на скільки активно ведеться цей канал. Адже підписники заходять у Telegram-канал саме за свіжими новинами, щоб дізнатися щось нове. Цитуємо: «актуальність новин перш за все для мене», «що може бути важливіше актуальності????», «перевіряю коли був останній пост, звертаю увагу саме на дату», «важливо коли запостили останню новину», «важлива своєчасність новин особливо під час обстрілів».

7) Відгуки знайомих о каналі

Відповідаючи на питання, що для вас важливе в Telegram-каналах, респонденти відповіли, що саме відгуки від знайомих, друзів, родичів є

впливовим фактором. Отже, репутація каналу дуже важлива. Адже якщо канал буде гідним та подобатися одній людині, вона з великою ймовірністю порадить іншій. Цитуємо опитуваних людей : «підписалась на новинні канали за рекомендацією куми» , «перед підпискою питаю друзів чи знають вони такий», «завжди підписуюсь на канал, який активно обговорюють знайомі», «для мене важливий відгук від тих, кого я знаю». Таким чином, репутація є одним з факторів феномену популярності Telegram-каналів.

8) Дотримання каналом правил інформаційної безпеки країни

Обізнаність українців підкреслює важливість дотримання каналом правил інформаційної безпеки. Оскільки Telegram-канали мають велику аудиторію, вони є інструментом швидкого та масштабного розповсюдження інформації. Але переважна більшість каналів є відкритими, де новини та всі дописи може подивитись будь-яка людина. У сучасному світі не завжди відомо хто саме та звідки сидить за певним акаунтом. Тож Telegram-канали повинні завжди піклуватися про безпеку України та її громадян. Тому будь-який контент, який показує на пряму чи навіть завуальовано реальне розположення українських військових чи волонтерів є не припустимим.

Наприклад , 25го травня 2023 року в новинному Telegram-каналі «Дніпро.інфо» була опублікована інформація, що лікарні Дніпра повністю заповнені українськими військовими. Це було оголошення-прохання про допомогу, щоб українці допомогли пораненим одягом і продуктами. Уцьому дописі були вказані точні адреси лікарень, де перебувають військові. Це приклад повного порушення правил інформаційної безпеки. Адже після такої публікації підписники цього каналу почали активно розповсюджувати цю інформацію. Стало відомим, що навіть блогери з великою аудиторією почали викладати це в історії в Instagram. Наприклад, українська блогерка з Дніпра Анна Алхім. Наступного дня 26го травня 2023 року лікарня, яка була позначена в телеграмному оголошенні, була обстріляна російськими ракетами.

Таким чином, дуже важливо, щоб канали були обережними та ретельно відбирали інформацію. І як показало наше дослідження підписники звертають на це увагу. Цитуємо : « якщо помічаю, як канал видає позиції ЗСУ, одразу видаляю та блокую його, і теж саме прошу робити знайомих. Це неприпустимо!!!!», «ненавиджу канали, які пишуть адреси», «хоч би не публікували інфу про розташування наших солдатів, інше не так важливо».

9) Чіткість інформації

Наступний параметр, який зазначили в опитуванні – чіткість публікуємої інформації. Нами було виявлено, що для респондентів є важливим саме стислість новин, їм не потрібна розгорнута ситуація подій. Адже люди позначили, що Telegram-канал є для них джерелом швидкої, лаконічної інформації, вони не хочуть витратити час, щоб розбиратися, що і де сталося. Для них є важливим чітке та стисле подання фактів. Цитуємо : «у мене немає часу читати довгі пости, тому для мене важлива коротке подання інформації, тільки по ділу»; «люблю телеграм канали за їх чіткість, такий контент легко сприймається»; «однозначно стислість новин».

10) Якість візуального контенту та оформлення

Дослідження показало, що для аудиторії важливим є не тільки достовірність, чіткість, актуальність інформації, а і візуальна якість. Тобто читачам важливо, як саме оформлюються пости та наскільки різноманітний контент публікується. Цитуємо : «щоб канал був красиво оформлен», «без безглуздих смайлів!», «щоб інфа була читабельна», «якість фото та відео», «текст новин не перевантажений смайлами», «якість оформлення контенту, навіть якщо для цього потрібно пожертвувати оперативністю».

11) Відсутність реклами

Наше опитування показало, що для людей є важливим, щоб у Telegram-каналах була відсутня реклама. А деяких наявність реклами навіть на стільки дратує, що вони видаляють цей канал. Цитуємо : «тільки щоб

не було реклами, реклама в новинних пабліках – зашквар», «не люблю рекламу, а тим паче в телеграм каналах», «відписуюсь від каналів з рекламою, тож для мене найважливіше – відсутність реклами», «канали без реклами – топ», «мінімум реклами!».

12) Частота публікацій

Частота публікацій – це те, що респонденти виділяли достатньо багато. Але їх думки кардинально відрізнялись. Люди розділились на дві категорії.

Для одних було важливим саме велика кількість щоденних публікацій. Цитуємо : «щогодинні новини, хочеться знати, що відбувається в країні кожна хвилину», «для мене важлива – велика кількість постів протягом дня, так я впевнена, що точно нічого не пропущу», «якщо мало публікацій протягом дня відписують, бо є інші, де постійно оновлюється інфа».

А у другій частині людей були кардинально інші погляди. Велику кількість постів вони назвали спамом. Цитуємо: «аби тільки канал не набридав кількістю постів», «не дуже багато новин за день», «кількість новин, що опубліковані протягом дня (якщо багато - то це скоріш за всього буде спам)».

13) Різноманітність контенту

Ще одним важливим фактором, який виокремили люди, для будь-якого Telegram-каналу – це різноплановість контенту. В новинному каналі люди не хочуть бачити тільки текстові пости. Для них є важливим різноманіття формату публікацій : фото, відео, тексти, розважальні форми (опитування, вгадайка та інші). Цитуємо: «важливо, щоб був не просто сухий текст», «найважливіше в телеграм каналі – відео контент», «звісно, відео. Я потім викладаю їх в свої соціальні мережі».

Отже, підсумовуючи, що є важливим для опитаної аудиторії в Telegram-каналах, ми бачимо, що думки людей в більшості збігаються. Всім потрібна

актуальна, правдива, об'єктивна інформація українською мовою без реклами з різноманітною формою подачі та з ретельним відбором публікацій.

І завершуючим питанням нашого дослідження було відкрите питання, яке на пряму стосується теми дипломної роботи. Ми спеціально зробили його останнім, адже відповідаючи на попередні питання люди підсвідомо чи свідомо протягом опитування зможуть проаналізувати, що для них є Telegram-канал, зможуть замислитися над деякими речами, на котрі до цього не звертали увагу і в решті решт відповісти більш ґрунтовно на останнє запитання.

Ми запропонували людям написати їх думки стосовно феномену популярності Telegram-каналів, чому на їхню думку вони стають такими затребуваними.

Цитуємо найрозгорнутіші відповіді респондентів :

- «На мою думку, так як ми живемо в 21 столітті, майже всі користуються телефонами і одразу можуть зайти в телеграм і прочитати новини, це займає навіть менше часу ніж просто зайти в пошук Google»;

- «Це швидко, зручно, стисло, доступно, а найголовніше : це публікації реальних людей, без "причісаних", завуальованих повідомлень, як в інших ресурсах новин»;

- «Швидкий доступ + популярність телеграму, як соцмережі + нові функції телеграму, яких немає в інших месенджерах»;

- «Тг-канали стають популярними, перш за все, через свою оперативність та через формат коротких дописів, які зручно і швидко читати. Не всі люди знають, які достовірні ЗМІ існують в Україні. Також людям набагато простіше зайти в месенджер, ніж шукати новинні сайти в інтернеті. Феномен популярності тг-каналів також може полягати в тому, що у читачів складається думка «о, автор каналу не продажний журналіст з 1+1 чи з «риановостей», він просто людина з народу, робить гарну справу». Довіра до преси в наші часи низька, тому люди намагаються шукати альтернативні

джерела інформації, навіть не замислюючись, що канали можуть бути ще менш достовірними, ніж офіційні українські ЗМІ.»;

- «Новини з'являються іноді швидше ніж на телебаченні»;
- «Швидке, легке і пасивне споживання інформації, яке не вимагає зайвого напруження та мислення. Людині не потрібно робити нічого, лише скролити стрічку. У зв'язку з цим рівень критичного мислення знижується»;
- «Оперативно та дуже зручно, коли новини з'являються поруч в одному месенджері, де постійна переписка з друзями та, звісно, відсутність цензури»;
- «Дуже зручний формат подання інформації, я користуюсь ним не тільки для новин, але і для розвитку, наприклад книжки, різні курси проходять саме в телеграмі, багато різних каналів з корисною інформацією саме з моєї сфери діяльності»;
- «Зручно читати, повідомлення впливають самі і ти дізнаєшся новини без ніякого напруження»;
- «Багато каналів з новинами стали популярними після повномасштабного вторгнення. Для навчання, наприклад я думаю, що на каналах з іноземними мовами раніше було менше підписників аніж зараз»;
- «Буквально моментальна подача інформації та в додаток до цього : саме телеграм канали набагато зручніше, ніж інші джерела інформації»;
- «Месенджер+робочі чати для багатьох і вдобаху джерело новин приправлене мінімалістичним простим інтерфейсом»;
- «Через максимальну зручність (служує і комунікаційною мережею, і джерелом новин, і розвагою)»;
- «Круто читати новини поряд з іншими чатами, не треба переходити в інші за стосунки»;
- «Там більш стисло подана вся інформація. І менше реклами ніж у інших ресурсах. Можна читати у будь яку вільну хвилину, не потребує багато часу, зручні повідомлення».

Отже, проаналізувавши всі відповіді щодо феномену популярності Telegram-каналів, ми виявили, що 85% людей, розмірковуючи чому саме новинні канали так популярні використовували слово «зручно». І це дійсно так : зручно поєднувати одну соціальну мережу для спілкування з друзями, навчання, для когось роботи та отримання новин.

Таким чином, опитування довело, що феноменом популярності Telegram-каналів є зручність, оперативність, гарне оформлення подання інформації, довіра до автора, публікуючого контент, збільшення довіри через велику кількість живих , реальних підписників, стислості, чіткого формату новин та репутації самого каналу.

Отже, завдяки проведеному опитуванню ми :

- підтвердили нашу думку, що Telegram – одна з найпопулярніших платформ, звідки люди отримують інформацію
- визначили тенденцію збільшення підписки після 24 лютого 2022 року
- дали більш чітке розуміння, що є важливим для аудиторії під час підписки на Telegram-канал
- виокремили найпопулярніші новинні Telegram-канали
- допомогли новим засновникам Telegram-каналів ще більш детальніше проаналізувати, які метрики опитування слід замінити чи доповнити новинним каналам

3.2. Популярні Telegram-канали в Україні 2022-2023 рр.

В результаті проведеного нами опитування найпопулярнішими Telegram-каналами серед респондентів виявилися: «Лачен пише», «STERNENKO», «Труха Україна».

Найбільша кількість людей назвали Telegram-канал «Лачен пише». Його засновником є двадцятичотирьохрічний Ігор Лаченков. Telegram-канал отримав таку популярність саме після 24 лютого 2022 року. Адже за словами наших респондентів : «...це був один з перших каналів, який почав

публікувати новини одразу після повномасштабного вторгнення». На даний момент канал має 1 158 236 підписників.

В каналі щодня публікуються новини, а саме: актуальна інформація про ситуацію в країні та за її межами. Також там часто інформується про збір коштів та після надаються звіти. Ще в каналі Лачена постійно попереджують о повітряній тривозі. В середньому за одну добу в цьому Telegram-каналі з'являється 20 публікацій.

Виокремлюється цей канал відкритістю. Адже підписники знають, хто є автором та яка в нього команда. Саме тому формується і довіра аудиторії. Та ще одним впливовим фактором є чесність Лачена та репутація його каналу. Адже якщо його команда опублікувала фейк, вони не просто видаляють його, а вибачаються та наголошують, що інформація була неправдивою.

Цитуємо, що про нього писали опитані нами люди : «читаю новини тільки в телеграм-каналі «Лачен пише», бо там тільки перевірена інформація плюс різні важливі збори», «канал Лачена – топ!», «подобається формат ведення каналу», «змістовна і важлива інформація», «дуже зручний канал, можна бути в курсі всіх подій і при цьому не витратити дуже багато часу на читання», «канал з достовірними новинами і веде його, вже зараз, медійна людина, до якої є довіра», «стисло, лише відбірні новини», «читаю через те, що мені потрібно дізнаватися новини, а каналу Лачена я довіряю сильніше, ніж, наприклад тг-каналу «тсн» чи таким, про засновників яких я нічого не знаю. такі канали не є для мене авторитетними».

Другим за кількістю згадувань в опитуванні був канал «STERNENKO». Це Telegram-канал відомого учасника Революції гідності – Сергія Стерненко. Наразі канал має 583 963 підписника. У ньому Сергій та його помічники публікують актуальні новини, важливі збори та висловлює думку, часто висміюючи росіян, росію та дії їхньої армії. Канал є популярним, бо читачі довірять автору через його радикальну проукраїнську позицію, яку він демонструє своїми діями ще з 2014 року.

По-друге, сам формат новин з присутньою «живою думкою» автора впливає на бажання людей його читати та суттєво виділяє цей канал серед інших. Навіть, якщо людина не хоче занурюватися у новини, їй може бути цікаво прочитати думку «експерта».

Цитуємо людей, які прийняли участь у нашому опитуванні : «канал Стерненко – мій топ свідомих українських джерел новин», «канал для свідомих», «супер цікавий канал», «читаю тільки Стерненка і раджу кожному», «не такий, як всі зараз».

Наступний канал, який виокремили люди з нашого опитування – «Труха». Цей канал висвітлює новини, використовуючи багато відео контенту без цензури. Крім того, публікуються інформаційні матеріали та репортажі, які дають змогу зрозуміти, як саме допомога волонтерів та активістів змінює ситуацію на передовій. Також з цього каналу часто приходять попереджувальні повідомлення о повітряній тривозі. Наразі на каналі 2 708 655 підписників.

Telegram-канал «Труха» став одним із джерел інформації для волонтерів та активістів, які цікавляться ситуацією на сході України. Він допомагає координувати роботу добровольчих батальйонів, підтримує перевезення вантажів на фронт і робить усе для додаткової підтримки армії.

Також канал збирає кошти на закупівлю бронежилетів, шоломів та іншого спец обладнання та спецтехніки для добровольчих батальйонів. Значний внесок у цю роботу роблять підписники каналу в соціальних мережах, які допомагають збирати кошти на потреби українських військ.

Цитуємо людей: «ТРУХА, так як там висвітлюються найсвіжіші новини мого міста», «найбільш довіряю», «все з першого джерела», «читаю щодня».

Отже, ці три Telegram-канали є не лише популярними та актуальними, але й важливим засобом для багатьох громадян отримувати інформацію про події в країні. Кожен канал має власну редакційну команду та свої особливості.

Такі Telegram-канали дозволяють швидко та вчасно інформувати про події в країні та світі. Це важливо для того, щоб українці були в курсі важливих подій.

Висновок до Розділу 3

У цьому розділі були продемонстровані та проаналізовані результати нашого опитування. Ми розглянули мотиви підписки на канали та визначили, що є найважливішим під час вибору новинного каналу. Також були розглянуті популярні Telegram-канали в Україні у 2022-2023 роках та їх характеристики, зроблені припущення чому саме вони є затребуваними серед людей.

Таким чином, у цьому розділі ми поєднали теоретичну частину з практичною та виявили феномен популярності Telegram-каналів.

ВИСНОВКИ

У нашій роботі ми дослідили значимість Telegram-каналів у розповсюдженні інформації та стрімкий зріст їх популярності після 22 лютого 2022 року. Також ми визначили сутність та функції Telegram-каналів та розкрили їх технічні можливості та особливості, ретельно все описавши та підкріпивши малюнками у додатку А.

Ми виокремили та систематизували підходи до популярності Telegram-каналів і розглянули вплив повномасштабної війни загалом на українське медіасередовище та Telegram-канали зокрема.

Докладно окреслили роль новинних каналів під час російсько-української війни та зауважили зріст потреби саме в такому джерелі інформації.

Розробивши опитування на тему «Дослідження феномену популярності Telegram-каналів», нам вдалося опитати 137 людей. На нашу думку, ми провели влучне опитування, адже люди з задоволенням заповнювали запропоновану нами гул-форму та за власним бажанням розповсюджували її серед знайомих. Можемо констатувати ефективність опитування за зворотнім зв'язком, який виявив підвищення рівня медіаграмотності серед респондентів. Як приклад, наводимо наступну цитату: «завдяки вашій гул-формі замислився, що я взагалі не звертав увагу на авторів каналів, але тепер перевіряю, хто є адміністратором».

Завдяки опитуванню ми виокремили найпопулярніші новинні Telegram-канали, в яких публікується інформація про війну в Україні, та проаналізували їх. Вважаємо, що також нам вдалося окреслити феномен популярності Telegram-каналів в Україні в умовах повномасштабної війни. Серед факторів, які впливають на вибір цього каналу отримання інформації першочерговою є оперативність. Також популярності Telegram-каналів сприяє зручність, адже вони дають можливість поєднувати для спілкування з друзями, навчання, роботу й отримання новин. Також можна виділити

зручність у використанні: три натискання пальцем – і читач уже знайомиться з актуальними новинами чи дивиться онлайн трансляцію подій. Крім цього, популярність Telegram-каналів полягає у легкому, ненав'язливому оформленні поданої інформації та частковій відсутності цензури у деяких каналах. Читачів приваблює вседозвільність Telegram-каналів. Також згідно з нашим опитуванням їм подобається дивитись фото та відео з місця подій. Значну роль має і чіткий, стислий формат новин.

Важливим аспектом є також довіра до автора, що публікує контент. Адже люди сподіваються, що якщо він або вона не приховує своє ім'я, то буде турбуватись про репутацію свого каналу та не допустить фейків. А якщо автор – це медійна особа (наприклад, як Ігор Лаченков), для аудиторії це стає додатковим аргументом для підписки на цей канал. Велика кількість підписників для багатьох людей також є впливовим фактором.

Вважаємо, що наше дослідження сприятиме вдосконаленню Telegram-каналів, адже ми розглянули параметри, які є важливими для аудиторії. Застосувавши їх на практиці, можливо отримати більше довіри та залучити більше лояльних підписників: канал стане більш відомим. Також наша робота може допомогти новим (тільки починаючим) каналам отримати більше читачів та набути більшої популярності.

Таким чином, ми розглянули сутність та параметри популярності Telegram-каналів, зокрема у 2022-2023 роках, що є актуальною темою, зважаючи на попит, який користується цей додаток. І наше дослідження має певний внесок феномену популярності Telegram-каналів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авдєєва Т. І. Українці назвали найважливіші для них телеграм-канали: результати опитування [Електронний ресурс] / Zmina 2023. Режим доступу : <https://zmina.info/news/na-yaki-telegram-kanaly-najchastishe-pidpysuyutsya-ukrayinczi-rezultaty-opytuvannya/>
2. Адамович Н. М. Чи змінює війна стандарти журналістики, або як писати про російські звірства, воєнні злочини й геноцид [Електронний ресурс] / Zmina 2022. Режим доступу : <https://zmina.info/articles/ukrayinskij-zhurnalistyczi-treba-perestaty-kompleksuvaty/>
3. Андрусак І. А. Медіапловець: українські медіа в умовах гібридної війни. Київ: Факт. 2022. с 248.
4. Базилевич В. М. Інформаційний простір та пропаганда в умовах гібридної війни. Київ: Інститут журналістики. 2020. с 242.
5. Васильєва Ю. А. Популізм в інформаційному просторі: варіативність форм та стратегій. Київ: Дукат. 2021. с 256.
6. Головченко І. А. Telegram-канали новий формат українського телевізійного простору. Український інститут майбутнього. Київ. 2019. с 32.
7. Городецька О. М. Телеграм у медіапросторі України: аналіз досвіду розгорнення каналів та їх функціонування. Суспільні науки та сучасність, 2. 2019. с 24-32.
8. Горшкова М. О. Соціальні мережі як нова комунікаційна платформа [Електронний ресурс] / Матеріали науково-практичної конференції «Інтернет-журналістика як нова форма універсального мультимедіа» 2020. Режим доступу : <https://mku.edu.ua/wp-content/uploads/2021/01/Zbirnyk-tez-2019-2020.-Internet-zhurnalistyka.pdf>
9. Гуртовий Б. А. Джерела інформації під час війни та феномен телеграм-каналів [Електронний ресурс] / YouTube канал Перший міський. Одеса 2022. Режим доступу : <https://youtu.be/wPBP11Hd1NM>

10. Дуцик Д. Р. Як функціонують та завойовують аудиторію телеграм-канали-мільйонники -результати дослідження УІМК [Електронний ресурс] / Детектор медіа 2023. Режим доступу : <https://detector.media/infospace/article/208409/2023-02-27-yak-funktsionuyut-ta-zavoyovuyut-audytoryu-telegram-kanaly-milyonnyky-rezultaty-doslidzhennya-uimk/>
11. Дячук К. А. Свобода слова в Україні: поточний стан і виклики [Електронний ресурс] / Укрінформ 2023. Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-presshall/3703555-cvoboda-slova-v-ukraini-potocnij-stand-i-vikliki.html>
12. Желєзняк А. А. Сучасне медіа: між новітніми технологіями та маніпуляціями. Київ: Априорі. 2021. с 320.
13. Коростельова О. А. За час повномасштабної війни в Україні закрилось понад 230 медіа [Електронний ресурс] / Укрінформ 2023. Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3704127-za-cas-povnomasstabnoi-vijni-v-ukraini-zakrilos-ponad-230-media-imi.html>
14. Лісниченко П. О. Адаптуватися чи зникнути: чим живе медіасередовище Кіровоградщини в умовах війни [Електронний ресурс] / Інститут масової інформації 2023. Режим доступу : <https://imi.org.ua/monitorings/adaptuvatys-chy-znyknuty-chym-zhyve-mediaseredovyshhe-kirovogradshhyny-v-umovah-vijny-i52684>
15. Лук'янов О. С. Гібридна війна. Київ: Факт. 2021. с 352.
16. Макаренко К. О. Телеграм-канали, як джерело отримання інформації в громадському просторі України. Медіа-освіта – виклики сучасності: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції. 2020. с 31-37.
17. Маньковська Н. О. Телеграм в Україні: місце, роль, практики. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія : журналістика, 44. 2021. с. 70-77.

18. Миронова Н. В. За час повномасштабної війни українці частіше користуються застосунком Telegram [Електронний ресурс] / Speka media 2022. Режим доступу : <https://speka.media/rosiiska-agresiya/za-cas-povnomasstabnoyi-viini-ukrayinci-castise-koristuyutsya-zastosunkom-telegram-9ezl19>
19. Михайлів М. М. Телеграм-канали українських політиків: приклади використання та перспективи розвитку. Медіавісник, 1. 2020. с 36-46.
20. Пустовіт А. С. Інформаційна війна в Україні: проблеми та виклики. Київ: Критика, 2020. с 224.
21. Рябоштан І. А. Від «Трухи» до Гордона: найпопулярніші канали українського сегмента Telegram [Електронний ресурс] / Детектор медіа 2022. Режим доступу : <https://detector.media/monitorynh-internetu/article/202665/2022-09-09-vid-trukhy-do-gordona-naypopulyarnishi-kanaly-ukrainskogo-segmenta-telegram/>
22. Савченко В. О. Активність новинних телеграм-каналів до і після 24 лютого [Електронний ресурс] / Marketer 2022. Режим доступу : <https://marketer.ua/ua/activity-of-news-telegram-channels-before-and-after-february-24-research/amp/>
23. Скрипін В. О. Феномен Telegram в Україні — з початку війни час користування месенджером збільшився у 8 разів [Електронний ресурс] / IT Community 2022. Режим доступу : <https://itc.ua/ua/novini/fenomen-telegram-v-ukrayini-z-pochatku-vijni-chas-koristuvannya-mesendzherom-zbilshivsya-u-8-raziv/amp/>
24. Слободяник О. І. Інформаційні технології в контексті гібридної війни. Київ: видавництво Національного університету "Києво-Могилянська академія". 2021. с 280
25. Сорокотяга В. Є. Історія створення та функціонування українських телеграм-каналів в контексті інформаційного простору. Вісник

Житомирського державного університету імені Івана Франка. Серія: філологічні науки, 97. 2021. с 21-26

26. Уварова І. С. Інформаційна війна: специфіка, методи та інструментарій. Київ: Грамота. 2020. с 208.

27. Федотов В. О. Медіа та політика в умовах гібридної війни: провокації та звірства. Київ: Ідея. 2021. с 320.

28. Хоменко Є. Д. Особливості функціонування телеграм-каналів, як інструментів політичної комунікації. Політична комунікація, 4. 2019. с 23-29.

29. Хуцану С. Г. «Повномасштабна» чи «велика» війна? Як називати фазу війни Росії проти України після 24 лютого? [Електронний ресурс] / The Village Україна. Київ. 2023. Режим доступу : <https://www.the-village.com.ua/village/culture/cultural-question/336339-diskusiya-pro-termin-velika-viyna>

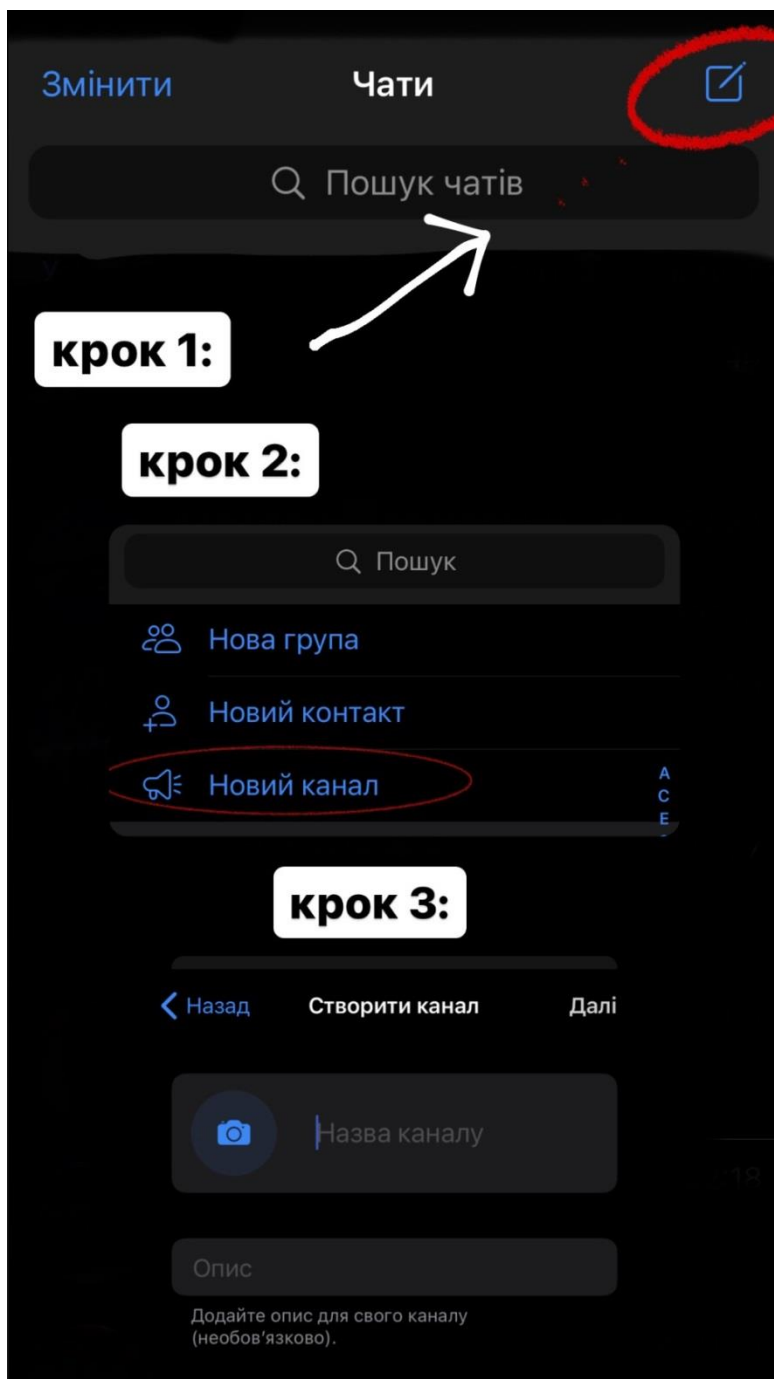
30. Шаповалова І.Ю. Телеграм-канали як інструмент політичної комунікації в Україні: особливості створення та функціонування. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: політологія. 2020. с. 98-105

31. Яценко О. О. Телеграм-канали українських ЗМІ: аналіз практики створення та функціонування. 2020. с.8-14.

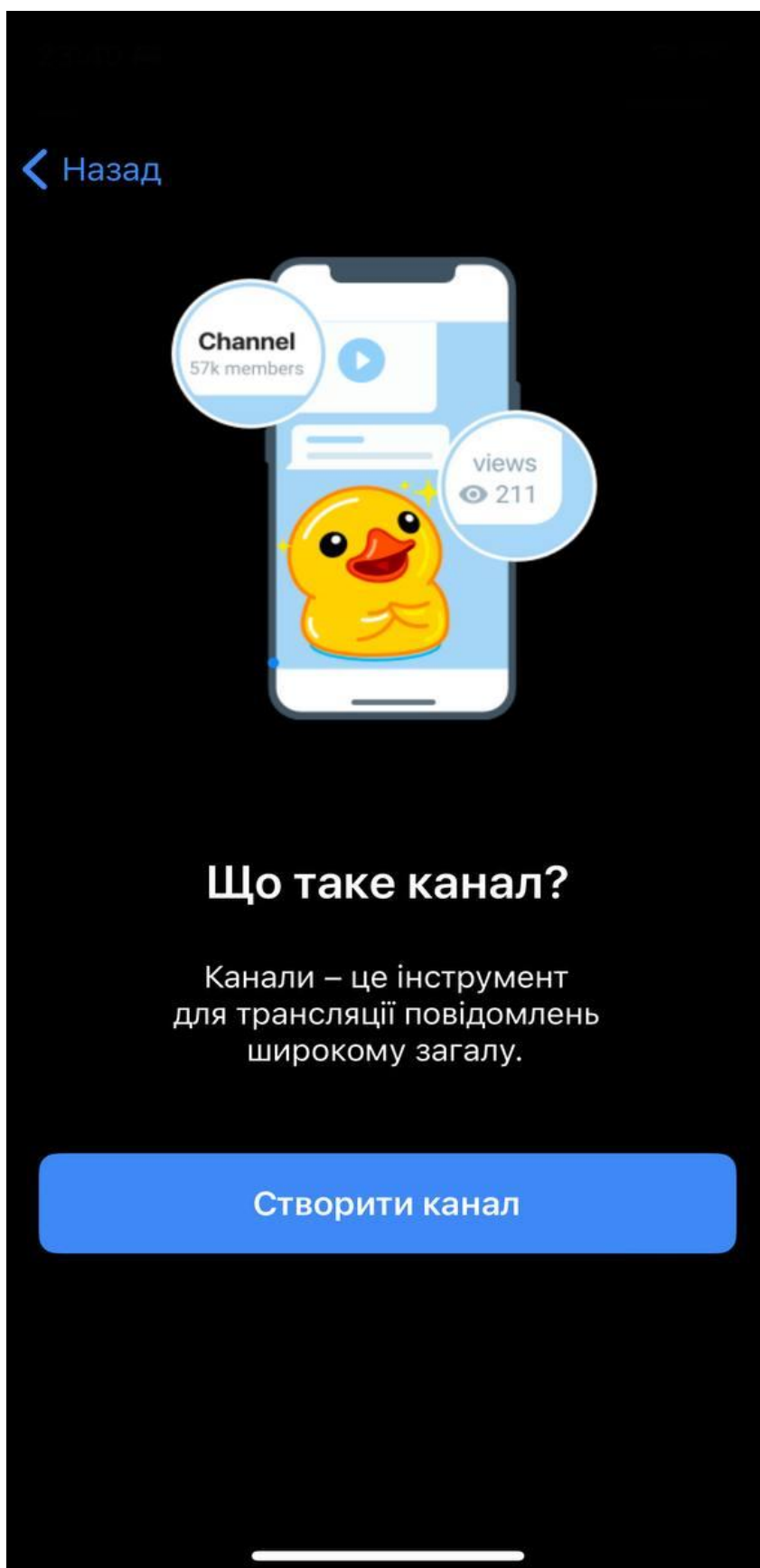
ДОДАТКИ

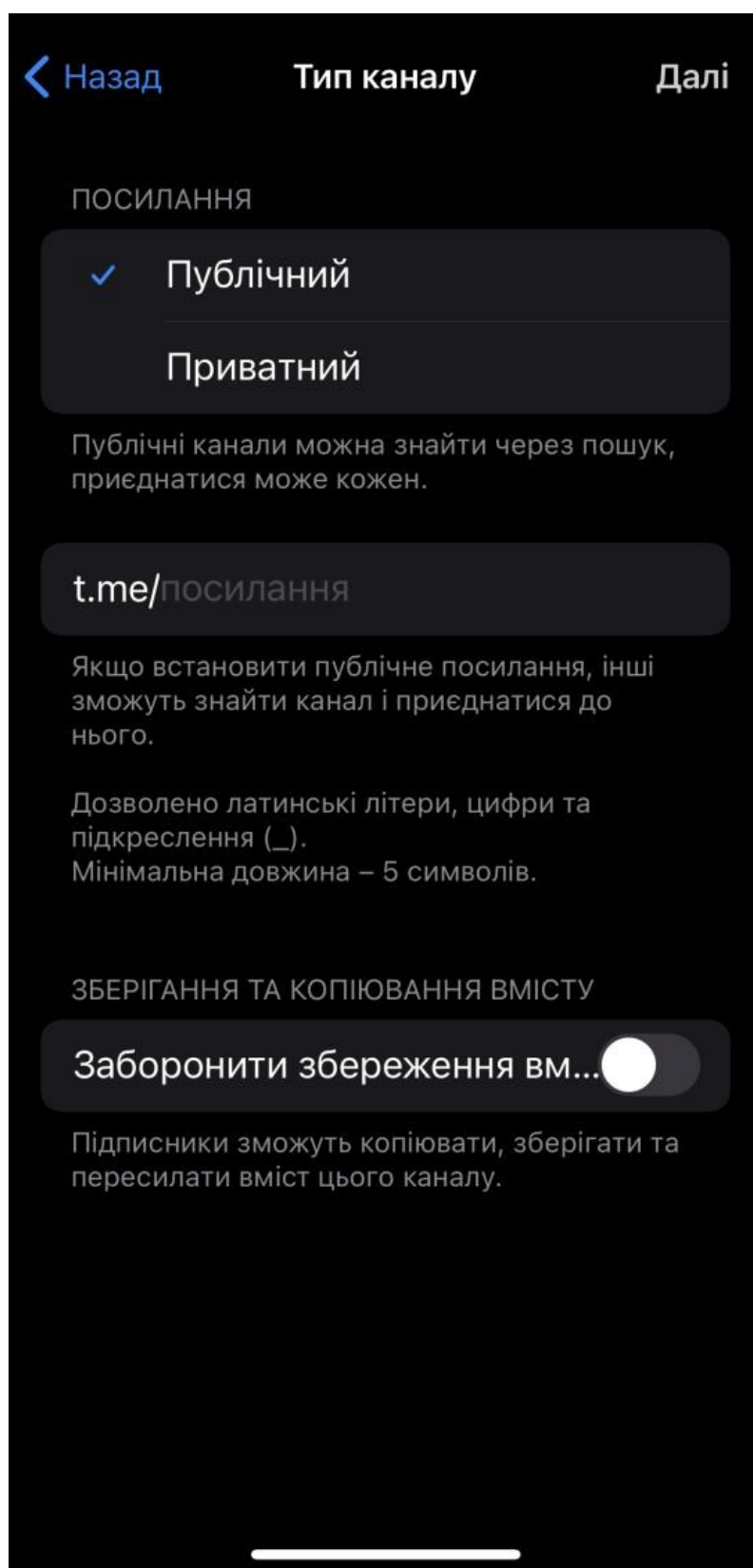
Додаток А

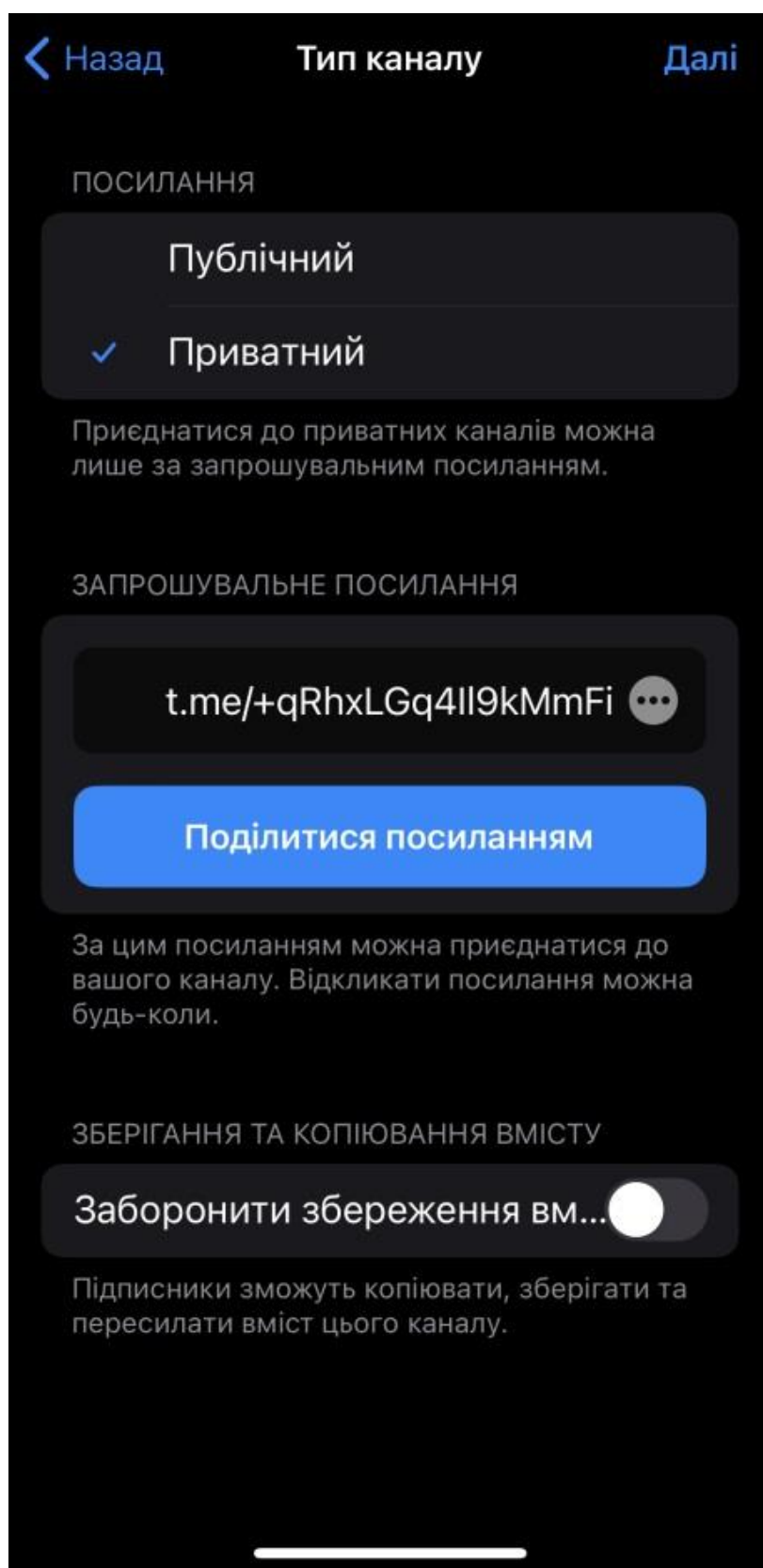
Мал. А1

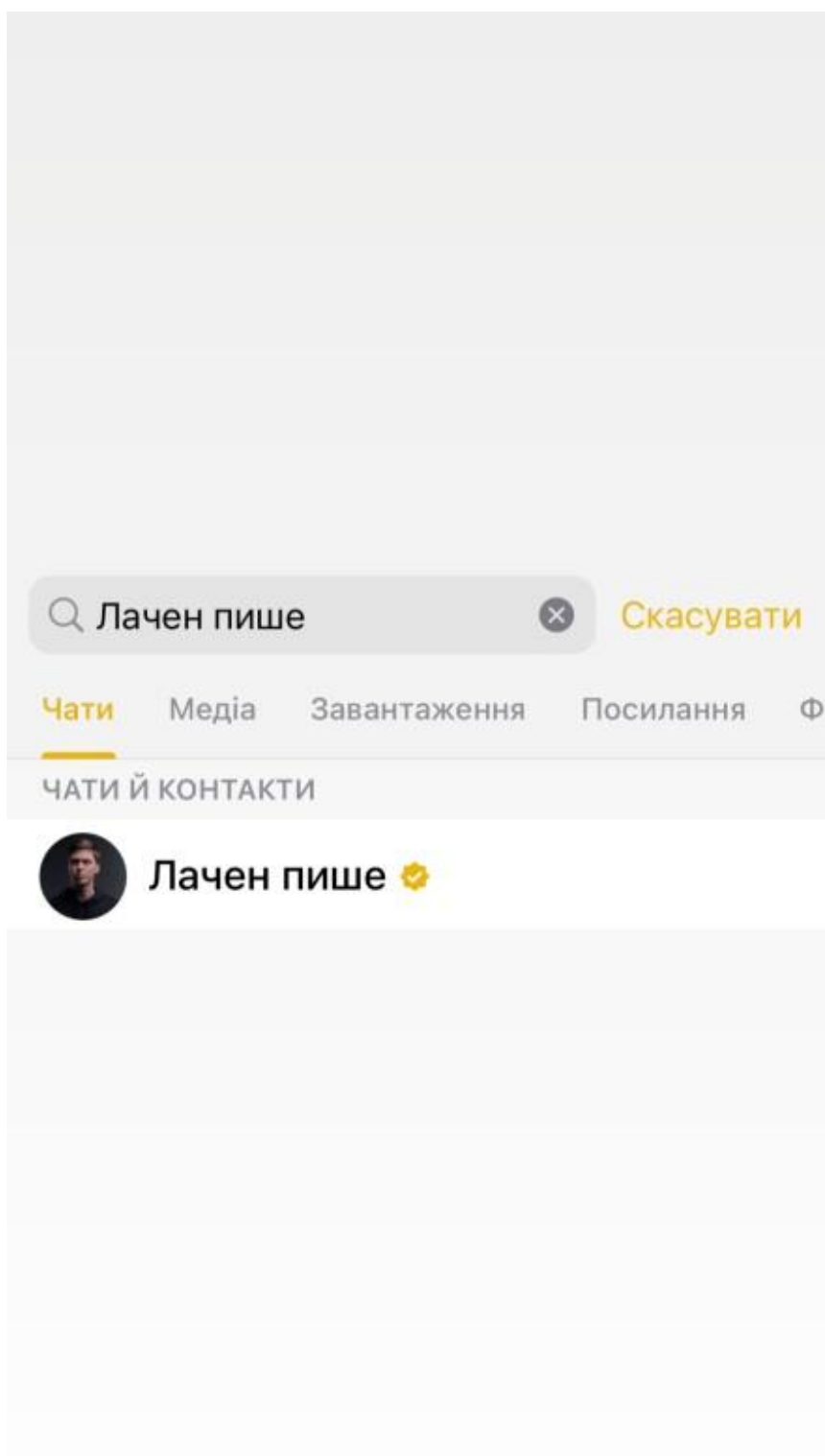
Мал. А2

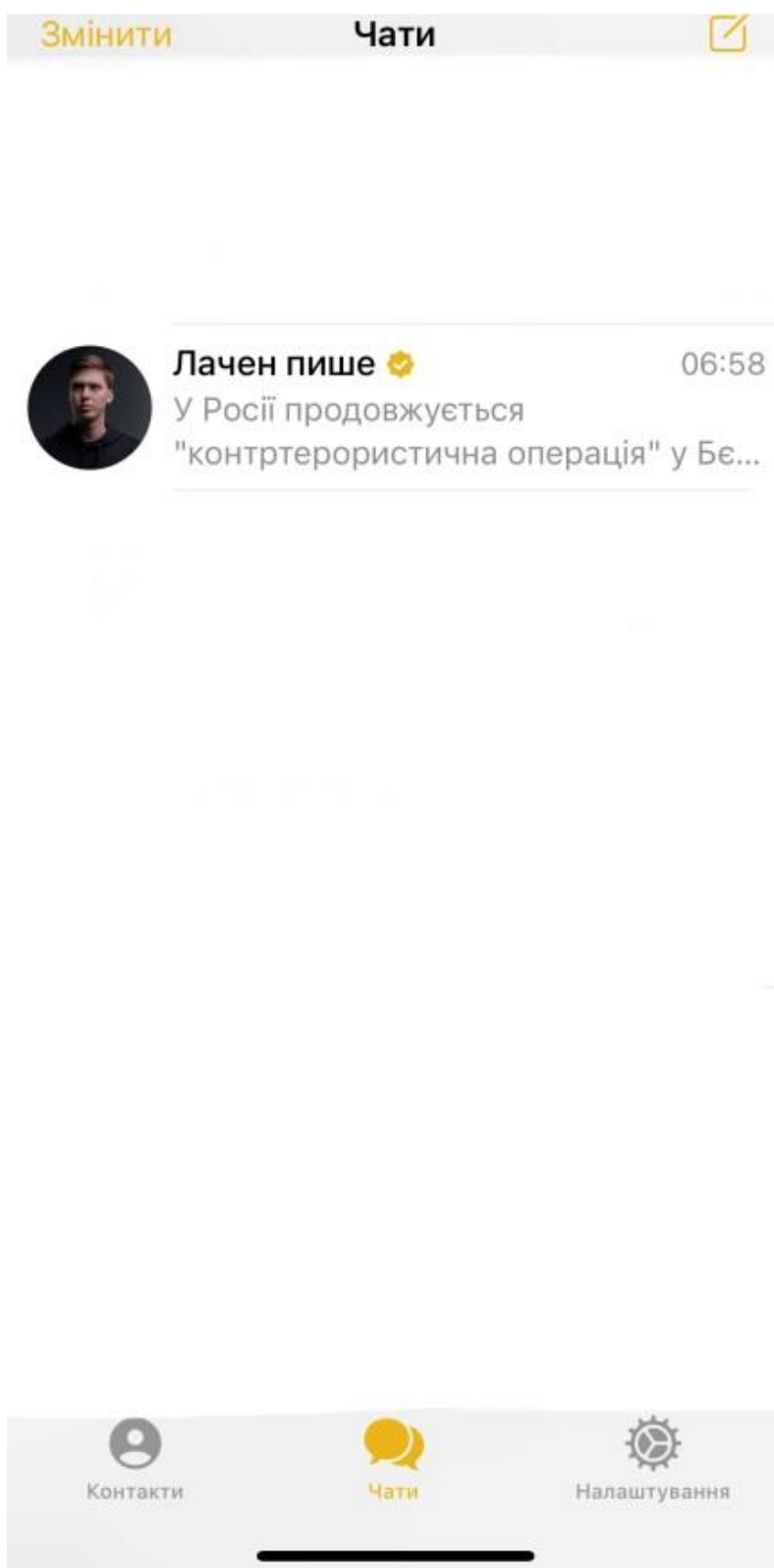

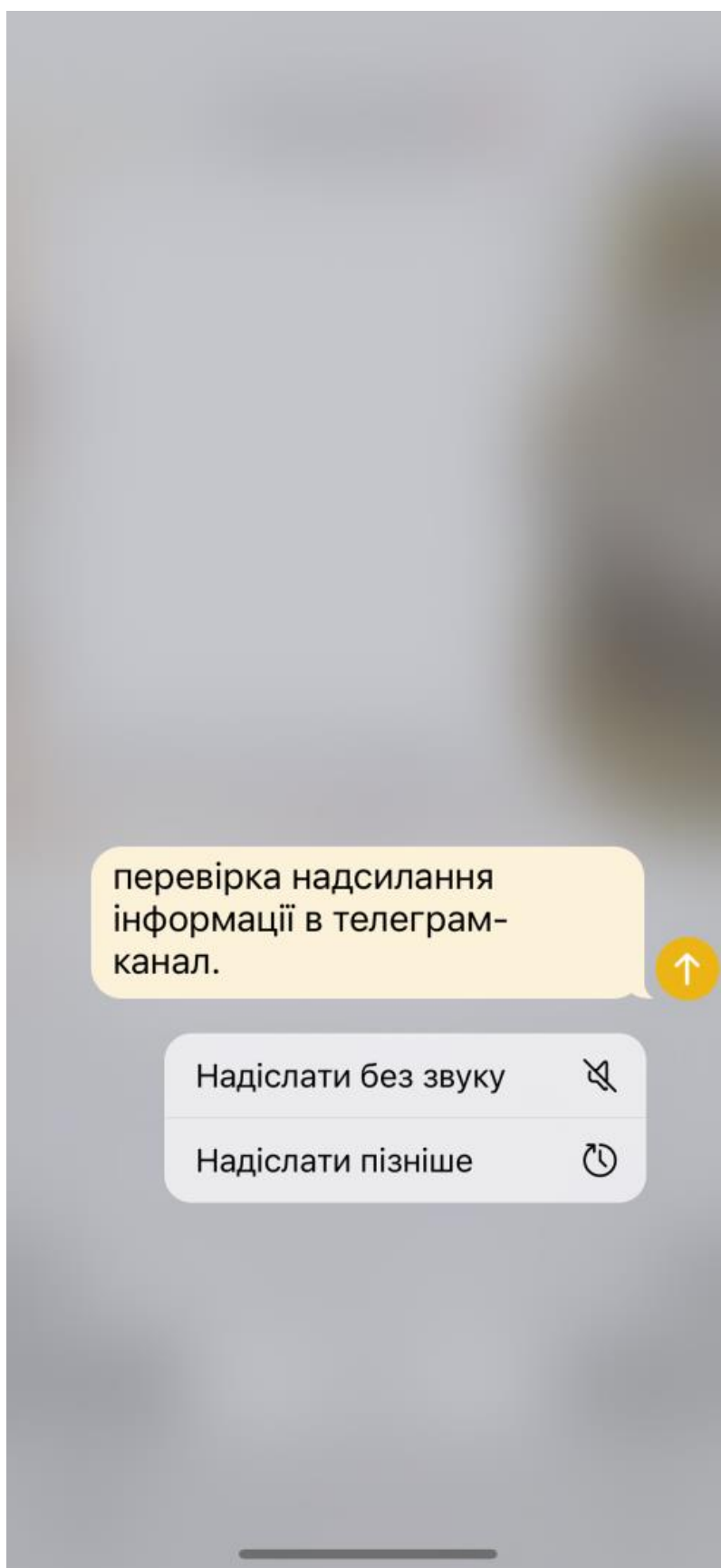

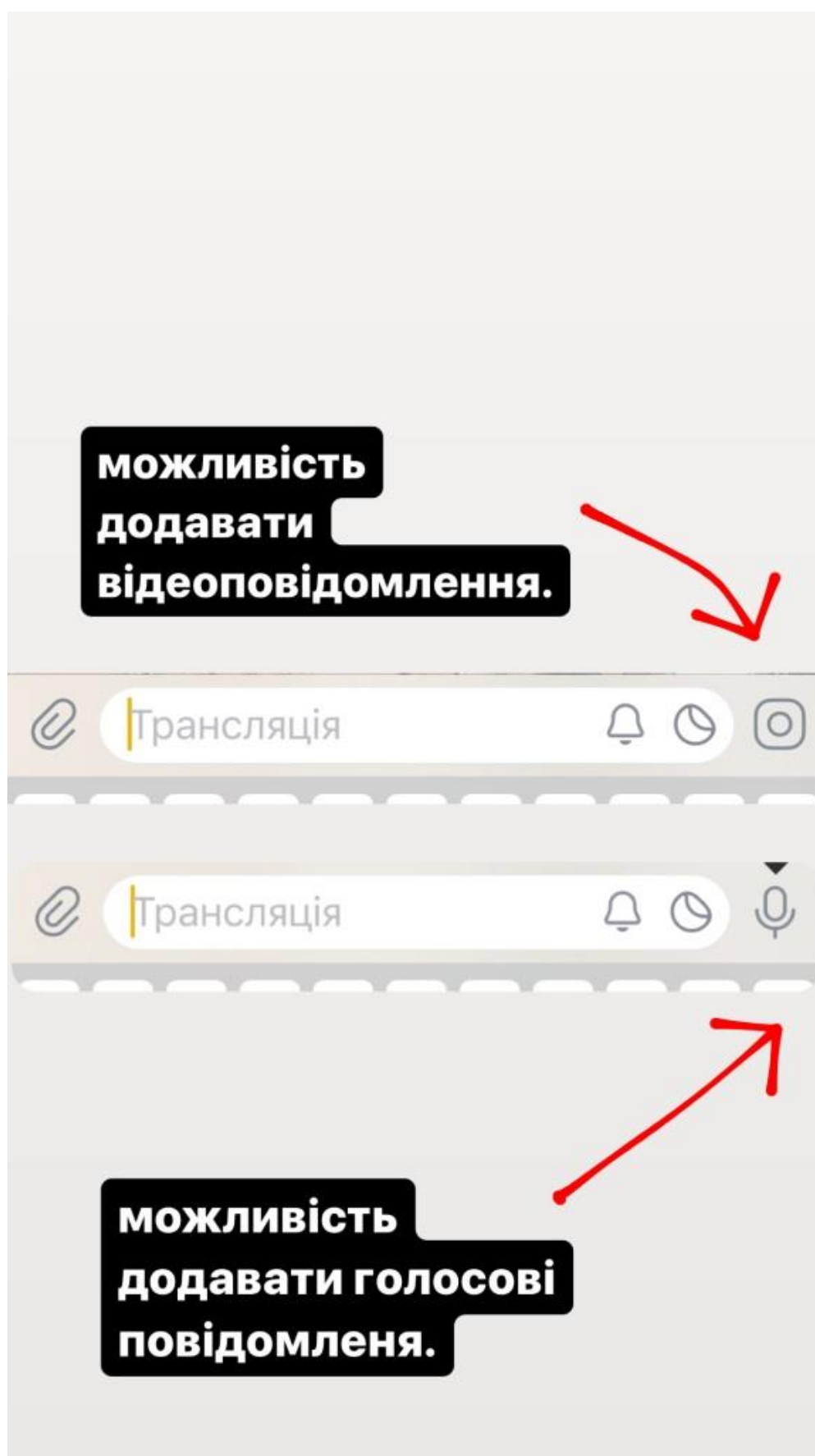

Мал. А5

[Скасувати](#) **Нове опитування** [Надіслати](#)

ЗАПИТАННЯ

Варіанти відповіді

Можна додати ще 8 варіантів.

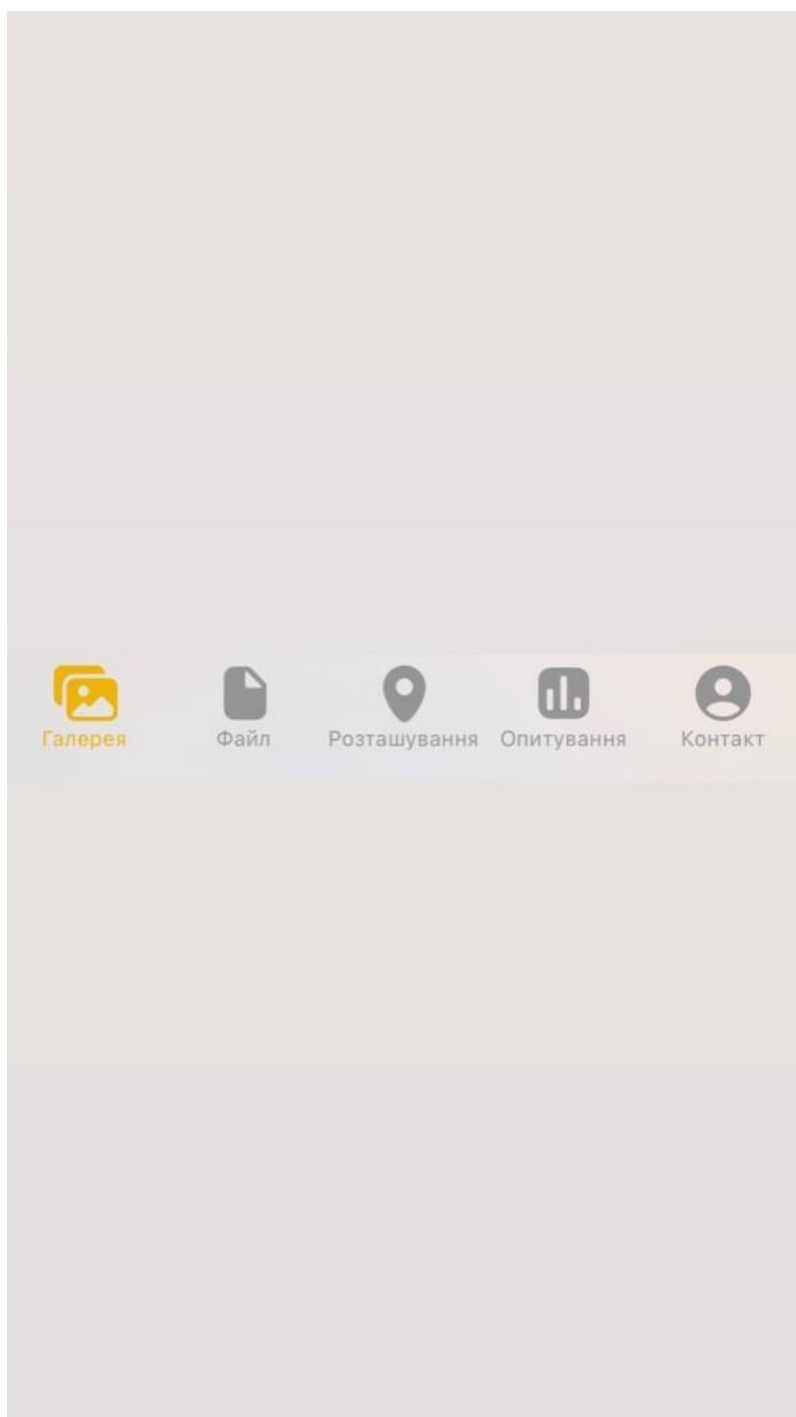
Вибір декількох варіантів

☐

Режим вікторини

☐

Опитування-вікторина має одну правильну відповідь. У вікторині не можна відкликати голос.

[< Назад](#)

Реакції

Увімкнути реакції

ДОСТУПНІ РЕАКЦІЇ

	Палець догори	
	Палець донизу	
	Червоне серце	
	Вогонь	
	Обличчя з сердечками	
	Оплески	
	Усмішка	
	Замисленість	
	Вибух мозку	
	Крик	
	Лаяння	
	Плач	
	Хлопавка	